

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 30824082-610 - **17072455**
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

20 Ekim 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mustafa KEMAL
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

DİYARBAKIR MİLLETVEKİLİ
SAYIN SERHAT EREN'İN
TBMM 7/42610 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR

7/42610
GK136

SORULAR

Diyarbakır'da son dönemde özellikle Kayapınar ilçesi Fırat, Talaytepe, Peyas ve Mezopotamya mahallelerinde yer alan park alanları, yeşil alanlar ve afet toplanma alanlarının imar planı değişiklikleriyle yapılaşmaya açıldığı kamuoyuna yansımıştır. Söz konusu alanların bir kısmının "park ve yeşil alan" statüsünden çıkarılarak konut ve ticaret alanına dönüştürüldüğü, bazı alanların ise afet toplanma alanı niteliğini kaybettiği ifade edilmektedir.

Bu kapsamda, özellikle Kayapınar ilçesinde bulunan ve toplam büyüklüğü on binlerce metrekaresi bulan bazı alanların plan değişiklikleriyle yapılaşmaya açıldığı, bu alanların bir bölümünün ise deprem gibi afet durumlarında kullanılmak üzere belirlenmiş toplanma alanları olduğu belirtilmektedir. Meslek odaları tarafından açılan davalarda, söz konusu plan değişikliklerinin şehircilik ilkelerine, planlama esaslarına ve kamu yararına açıkça aykırı olduğu vurgulanmıştır. Bilindiği üzere, planlama standartlarına göre kişi başına düşmesi gereken aktif yeşil alan miktarı en az 10 m² olmalıdır. Ancak Diyarbakır'da bu oranın bazı ilçelerde 6-7 m² seviyelerine kadar düştüğü, yapılan plan değişiklikleriyle bu oranın daha da gerilediği ifade edilmektedir.

6 Şubat depremleri sonrasında afet toplanma alanlarının önemi açık biçimde ortaya çıkmışken, Diyarbakır'da bu alanların daraltılması ya da ortadan kaldırılması, kentte yaşayan yüz binlerce yurttaşın yaşam hakkını doğrudan riske atan bir uygulama olarak değerlendirilmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Diyarbakır ilinde 2020-2025 yılları arasında imar planı değişikliği yapılarak yeşil alan, park alanı ve afet toplanma alanı statüsünden çıkarılan toplam alan (m²) ne kadardır? Bu alanların ilçe ve mahalle bazında dağılımı nedir?
- 2- Kayapınar ilçesi Fırat, Talaytepe, Peyas ve Mezopotamya mahallelerinde imara açıldığı belirtilen alanların ada ve parsel numaraları, yüzölçümleri (m²) ve yeni plan fonksiyonları nelerdir?
- 3- Söz konusu mahallelerde yer alan ve daha önce afet toplanma alanı olarak belirlenmiş kaç alan plan değişikliği ile kaldırılmış ya da küçültülmüştür? Bu alanların toplam büyüklüğü ne kadardır?
- 4- Diyarbakır genelinde ve özellikle Kayapınar ilçesinde kişi başına düşen aktif yeşil alan miktarı (m²) kaçtır? Yapılan plan değişiklikleri sonrası bu oran ne kadar azalmıştır?
- 5- İmar planı değişiklikleri sonrasında söz konusu mahallelerde arsa ve konut fiyatlarında meydana gelen artış oranı (%) nedir? Bu değişikliklerden ekonomik olarak fayda sağlayan kişi ve şirketler kimlerdir?
- 6- Bu plan değişiklikleri hazırlanırken TMMOB, şehir plancıları odası ve diğer meslek örgütlerinin görüşleri alınmış mıdır? Alındıysa neden bu görüşler dikkate alınmamıştır?

- 7- Afet toplanma alanlarının imara açılmasına ilişkin kararlar alınırken AFAD'ın görüşü ve risk analizleri dikkate alınmış mıdır?
- 8- İmara açılan her bir yeşil alan ve afet toplanma alanı için eşdeğer büyüklükte yeni bir alan ayrılmış mıdır? Ayrıldıysa bu alanların yeri, büyüklüğü ve erişilebilirlik durumu nedir?
- 9- Diyarbakır'da özellikle Kayapınar ilçesinde son yıllarda yapılan imar planı değişikliklerinin kamu yararı ve afet güvenliği açısından denetlenmesine ilişkin Bakanlığınızca hazırlanmış bir rapor var mıdır?

CEVAPLAR

Kayapınar Belediye Başkanlığı'ndan alınan bilgide;

Yürürlükte bulunan imar planları esas alınarak yapılan değerlendirme sonucunda Kayapınar ilçesinde, 2025 yılı Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)'nin nüfus verileri esas alındığında, kişi başına düşen yeşil alan miktarının 23.71 m²/kişi olduğunun tespit edildiği,

Diyarbakır İl Risk Azaltma Planı (İRAP)'nın A2-H4-1 amaç ve hedefi kapsamında; afet toplanma alanlarının yapılaşmaya açılmaması, bu alanların afet anında etkin şekilde kullanılabilecek nitelikte düzenlenmesi, incinebilir grupların ihtiyaçlarının gözetilmesi, toplumun tüm kesimlerine bu alanların tanıtılması ve erişilebilirliğinin sağlanması hususlarının tanımlandığı,

Bu kapsamda, afet toplanma alanlarının imar uygulamalarıyla yapılaşmaya açılmaması konusunda belediyelere sorumluluk verildiği, söz konusu alanların korunması ve işlevselliğinin sürdürülmesi belediyelerin görev ve sorumlulukları arasında yer aldığı, ayrıca bu yaklaşımın, Türkiye'nin taraf olduğu ve uygulamayı taahhüt ettiği uluslararası afet risklerinin azaltılmasına yönelik politika ve çerçeve belgeleriyle de uyumlu olduğu,

Özellikle Birleşmiş Milletler Sendai Afet Risklerinin Azaltılması Çerçevesi (2015-2030) ile Birleşmiş Milletler Yeni Kentsel Gündem (New Urban Agenda) doğrultusunda afetlere dirençli yerleşim alanlarının oluşturulması, güvenli açık alanların korunması, afet toplanma alanlarının sürdürülebilir şekilde planlanması ve tüm bireyler için erişilebilirliğinin sağlanması temel ilkeler arasında yer aldığı, bu çerçevede afet toplanma alanlarının korunması, kamu yararının gözetilmesi ve afetlere hazırlığın güçlendirilmesi bakımından yerel yönetimlerin temel yükümlülükleri arasında değerlendirildiği belirtilmiştir.